

Sygn. akt II AKa 11/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 15 lutego 2012 r.

Sąd Apelacyjny we Wrocławiu w II Wydziale Karnym w składzie:

Przewodniczący:	SSA Bogusław Tocicki
Sędziowie:	SSA Jerzy Skorupka SSA Tadeusz Kielbowicz (spr.)
Protokolant:	Iwona Łaptus

przy udziale Prokuratora Prokuratury Apelacyjnej Marii Walkiewicz

po rozpoznaniu w dniu 15 lutego 2012 r.

sprawy **W. Z.**

o odszkodowanie i zadośćuczynienie za niesłuszne pozbawienie wolności

z powodu apelacji wniesionej przez wnioskodawcę

od wyroku Sądu Okręgowego we Wrocławiu

z dnia 28 listopada 2011 r. sygn. akt III Ko 203/11

I. utrzymuje w mocy zaskarżony wyrok wobec wnioskodawcy W. Z.;

II. zasądza od Skarbu Państwa na rzecz adv. A. S. 120 zł tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej wnioskodawcy z urzędu w postępowaniu odwoławczym oraz 27,60 zł z tytułu zwrotu podatku VAT;

III. zwalnia wnioskodawcę od ponoszenia kosztów sądowych za postępowanie odwoławcze.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 28 listopada 2011 r., sygn. akt: III Ko 203/11, Sąd Okręgowy we Wrocławiu na podstawie art. 552 § 4 k.p.k. „a contrario” oddalił wniosek W. Z. o odszkodowanie i zadośćuczynienie za niesłuszne pozbawienie wolności.

Wyrok powyższy zaskarżyła pełnomocniczka z urzędu wnioskodawcy zarzucając obrazę przepisów prawa materialnego, a to przepisu art. 552 § 4 k.p.k. w związku z art. 417 k.p.k. i art. 63 k.k. poprzez jego błędną interpretację, polegającą na przyjęciu, że w sytuacji zaliczenia okresu niesłusznego tymczasowego aresztowania na poczet kary pozbawienia wolności, nie przysługuje zadośćuczynienie za wyrządzone inne, niż samo pozbawienie wolności, szkody i krzywdy.

Podnosząc powyższy zarzut pełnomocniczka wnioskodawcy wnosi o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez zasądzenie od Skarbu Państwa na rzecz wnioskodawcy kwoty 200.000 zł tytułem odszkodowania i zadośćuczynienia za niewątpliwie niesłuszne tymczasowe aresztowanie w okresie od 24 stycznia 1986 r. do 12 kwietnia 1988 r., w sprawie prowadzonej przez Prokuraturę Rejonową w G., ewentualnie wnosi o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu we Wrocławiu do ponownego rozpoznania.

Pełnomocniczka wnioskodawcy wnosi też o przyznanie jej kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej wnioskodawcy z urzędu.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje.

Apelacja pełnomocniczki wnioskodawcy nie jest zasadna.

W pierwszym rzędzie należy zauważyć, iż skarżąca w apelacji nie kwestionuje dokonanych przez Sąd „meriti” ustaleń faktycznych, a jedynie błędną, jej zdaniem, interpretację art. 552 § 4 k.p.k. Bezspornym jest, iż wnioskodawca w okresie od 24 stycznia 1986 r. do 12 kwietnia 1988 r. był tymczasowo aresztowany do sprawy Prokuratury Rejonowej w G. 2 Ds.1956/85 (kolejna sygnatura 2 Ds. 1243/01). Postanowieniem z 2 marca 2001 r. sprawa ta na podstawie art. 17 § 1 pkt 6 została umorzona ze względu na przedawnienie karalności (k.218-222). Bezspornym jest też, iż cały powyższy okres tymczasowego aresztowania postanowieniem Sądu Rejonowego w Pruszkowie z 23 listopada 2004 r., sygn. akt: II K 1118/01, został wnioskodawcy zaliczony na poczet kary 4 lat pozbawienia wolności wymierzonej mu wyrokiem tegoż Sądu z 26 czerwca 2002 r., sygn. akt: II K 1118/01. Podstawą zaliczenia były przepisy art. 63 § 1 k.k. i art. 417 k.p.k. (k.214-216).

W związku z powyższym, wbrew podniesionym w apelacji zarzutom należy zauważyć, iż w tej sytuacji Sąd „meriti” zasadnie orzekł, że to zaliczenie wyklucza możliwość zasądzenia odszkodowania i zadośćuczynienia. Takie stanowisko wynika z faktu, iż w następstwie zastosowania w sprawie tymczasowego aresztowania możliwe są dwa rozwiązania. Pierwsze to zaliczenie stosownie do art. 63 § 1 k.p.k. (w rozpatrywanej sprawie w trybie art. 417 k.p.k.) na poczet kary rzeczywistego okresu pozbawienia wolności. Po drugie zasądzenie odszkodowania i zadośćuczynienia za ten okres. Oba te rozwiązania wzajemnie się wykluczają i stanowią tzw. Alternatywę rozłączną, a wybór któregośkolwiek z nich nie zależy od skazanego, lecz od konkretnej sytuacji procesowej i wydanego orzeczenia kończącego postępowanie. Stanowisko to znalazło odbicie w licznych judykatach Sądu Najwyższego, jak i sądów apelacyjnych, które stanowią jednolitą i ugruntowaną linię orzeczniczą, którą Sąd Apelacyjny w składzie rozpoznającym sprawę całkowicie podziela. Najpełniejszy wyraz poglądy te znalazły w postanowieniu 7 sędziów Sądu Najwyższego z dnia 20 września 2007 r., sygn. akt: I KZP 28/7 (OSNKW 2007/10/70), w którym to Sąd Najwyższy uznał, iż zaliczenie okresu tymczasowego aresztowania na poczet orzeczonej kary wręcz wyklucza późniejsze skuteczne wystąpienie z roszczeniem o odszkodowanie lub zadośćuczynienie na podstawie rozdziału 58 k.p.k.

Identyczne stanowisko zajął Sąd Najwyższy w postanowieniu z 15 listopada 2007 r., sygn. akt: IV KK 82/07 (OSNwSK 2007/1/2610), a także Sądy Apelacyjne we Wrocławiu w wyroku z 30 kwietnia 2008 r., sygn. akt: II AKa 83/08, LEX nr 399227 i w Lublinie w wyrokach z dnia 14 grudnia 2006 r., sygn. akt: II AKa 264/06, LEX nr 314665, i z dnia 25 listopada 2009 r., sygn. akt: II AKa 223/09, LEX nr 560534). Podkreślić należy, iż ustawodawca określając szczegółowo zasady zaliczenia okresu pozbawienia wolności na poczet wymierzonych kar nie stworzył podstawy prawnej, ani nie ustanowił żadnych reguł określających sposób uwzględnienia faktu zaliczenia tymczasowego aresztowania na poczet orzeczonej kary. Wskazuje to więc na to, że ustawodawca nie przewiduje możliwości uzupełniającej rekompensaty w innej postaci, skoro pozbawienie wnioskodawcy wolności nie wiązało się z poniesionymi ani w sferze majątkowej, ani też niemajątkowej, jakiegokolwiek uszczerbku.

Skoro więc wnioskodawca w toczącym się równoległym postępowaniu karnym został uznany za winnego popełnienia zarzucanych mu czynów i wymierzono mu za nie prawomocnie karę pozbawienia wolności, a na jej poczet w całości zaliczono mu okres tymczasowego aresztowania (art. 417 k.p.k.) stosowanego w innej sprawie, to nie jest on uprawniony do domagania się na mocy art. 552 § 4 k.p.k. zasądzenia od Skarbu Państwa na jego rzecz odszkodowania

i zadośćuczynienia. Takie stanowisko pozostaje również w zgodzie z treścią art. 5 ust. 5 Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności (Dz.U. z 1993 r., Nr 61, poz. 284, z późniejszymi zmianami).

W tym stanie rzeczy podniesione w apelacji zarzuty należało uznać za całkowicie bezzasadne, skoro fakt zaliczenia tymczasowego aresztowania na poczet kary pozbawienia wolności spowodował całkowite zrehabilitowanie szkody powstałej na skutek stosowania tego środka.

Wobec powyższego nie dostrzegając uchybień podlegających uwzględnieniu z urzędu (art. 439 § 1 k.p.k. bądź 440 k.p.k.), Sąd Apelacyjny zaskarżony wyrok utrzymał w mocy.

Orzeczenie o kosztach nieopłaconego zastępstwa procesowego ma swoje uzasadnienie w art. 29 ust. 1 ustawy z dnia 26 maja 1982 r. Prawo o adwokaturze (Dz.U. z 2002 r., Nr 123, poz. 1058, z późniejszymi zmianami) i § 14 ust. 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz.U. Nr 163, poz. 1348, z późniejszymi zmianami).